

คำถามต่อร่าง พรบ.การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
การรับฟังความคิดเห็นร่าง พรบ.การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ครั้งที่ 2)

โครงการวิจัยเสนอแนะความยุติธรรมสภาพภูมิอากาศ
ต่อร่าง พรบ.การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของ ร่าง พรบ: วัตถุประสงค์หลักของร่างพระราชบัญญัตินี้มุ่งจัดการปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเน้นการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจและสังคมแบบคาร์บอนต่ำ เสริมสร้างศักยภาพในการปรับตัวให้ประเทศไทยมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยคำนึงถึงความเสมอภาค ความเป็นธรรมและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

1. ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อวัตถุประสงค์หลักของร่างพระราชบัญญัตินี้

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นประเด็นใหญ่ที่กระทบต่อทุกภาคส่วน ทั้งระดับภาคอุตสาหกรรม จนถึงชุมชน คนกลุ่มเปราะบาง ทั้งในมิติสังคม วัฒนธรรม การดำรงชีพที่ย่อมได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน ดังนั้นกฎหมายฉบับนี้จึงควรที่จะต้องร่างออกมาเพื่อให้ครอบคลุมไปถึงมิติทางสังคม ที่ผู้คนจะได้รับผลกระทบเช่นกัน แต่ร่างพระราชบัญญัตินี้กลับมุ่งเน้นผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ การรักษาผลประโยชน์ของภาคธุรกิจเป็นสำคัญ จึงทำให้มาตรการที่ถูกออกแบบมาในร่างกฎหมายฉบับนี้ มุ่งเตรียมการไปทิศทางการเปลี่ยนผ่านเศรษฐกิจและสังคมแบบคาร์บอนต่ำมากกว่าการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนที่เป็นต้นเหตุของโลกร้อน ขณะเดียวกันร่างกฎหมายฉบับนี้กลับขาดการเสริมสร้างศักยภาพมิติความเป็นธรรมในการปรับตัวให้กับสังคม ชุมชน ผู้เปราะบาง หรือคนที่จะตกงานจากการเปลี่ยนผ่านเทคโนโลยี รวมไปถึงสิทธิในการอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงยังไม่ครอบคลุม ที่ถูกบัญญัติถึงน้อยมาก

หมวด 1 บททั่วไป

ร่างพระราชบัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลและชุมชนในการเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการได้รับการสนับสนุนจากรัฐ และมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในกระบวนการวางแผนต่าง ๆ ซึ่งสิทธิดังกล่าวสอดคล้องกับบทบัญญัติตามร่างพระราชบัญญัตินี้ที่มุ่งเน้นให้เกิดความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

2. ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อการรับรองสิทธิของบุคคลและชุมชนตามร่างพระราชบัญญัตินี้

การรับรองสิทธิในเชิงเนื้อหาของ Climate Justice เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่ต้องมีในร่างกฎหมายฉบับนี้ ปรากฏการรับรองสิทธิของบุคคลและชุมชนที่เพียงพอ มีแต่การรับรองสิทธิการมีส่วนร่วม สิทธิการเข้าถึงข้อมูล และสิทธิในการฟ้องร้องหน่วยงานรัฐ ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐธรรมนูญรับรอง แต่การรับรองสิทธิคือการให้ทุกคนเคารพและตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี (Right to healthy environment) สิทธิความยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Justice) สิทธิความเป็นธรรมทางสภาพภูมิอากาศ (Climate Justice) สิทธิของคนรุ่นปัจจุบันและสิทธิของคนรุ่นอนาคต (Right of Intra-generation and Intergeneration) คนกลุ่มเปราะบาง รวมไปถึงคนชายขอบ ที่จะได้รับผลกระทบแต่กลับไม่ปรากฏการรับรองสิทธิเหล่านี้ไว้ในร่างกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนที่สำคัญและจำเป็น ที่กฎหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพในหลายประเทศต่างรับรองไว้ การรับรองสิทธิเหล่านี้จะช่วยทำให้ทิศทางในการเขียนกฎหมายต้องตระหนักถึงกลุ่มคนที่จะเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้มากยิ่งขึ้น และออกมาตรการที่สอดคล้อง เหมาะสมกับ คำนึงถึงสิทธิเหล่านี้ ร่างกฎหมายฉบับนี้จึงไม่ได้สร้างความตระหนักของการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีและเตรียมพร้อมสำหรับการสร้างความเป็นธรรม ความเสมอภาค ให้กับประชาชนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้เลย

การเพิ่มการรับรองสิทธิเหล่านี้ยังเป็นการยืนยันการทำหน้าที่ของรัฐในการปกป้อง ค้ำครอง และสร้างหลักประกันให้ประชาชนสามารถอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี อันเป็นหน้าที่ของรัฐ ดังนั้นการรับรองสิทธิเหล่านี้เพิ่มเติมยังส่งผลดีให้กับรัฐด้วยเช่นกัน

หมวด 2 เป้าหมายการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย

ร่างพระราชบัญญัติกำหนดเป้าหมายระยะสั้น กลาง และยาวของการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกบรรลุความกลางทางคาร์บอนภายในปี พ.ศ. 2593 (ค.ศ. 2050) การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี พ.ศ. 2608 (ค.ศ. 2065) และ การมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระยะยาว นอกจากนี้ยังกำหนดให้เป้าหมายดังกล่าวเป็นภารกิจที่หน่วยงานรัฐทุกภาคส่วนต้องดำเนินการให้สอดคล้องกัน ทั้งยังต้องจัดทำแผนปฏิบัติการ รวมถึงงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้เพียงพอต่อการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายด้านการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวตามที่กำหนด

3. ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อการกำหนดให้เป้าหมายตามร่างพระราชบัญญัตินี้

การกำหนดเป้าหมายการดำเนินการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยตามร่างกฎหมายฉบับนี้ ยังคงปรับตัวเป้าหมายได้ล่าช้า และไม่เท่าทันต่อสถานการณ์โลกที่สหประชาชาติเรียกร้องให้ทุกประเทศร่วมกันลดก๊าซคาร์บอนฯ ให้ได้ร้อยละ 42 ภายในปี 2030 และร้อยละ 57 ในปี 2035 เพื่อจะรักษาอุณหภูมิโลกไม่ให้สูงเกิน

1.5 องค์ฯ แต่แผนกำหนดเป้าหมายลดก๊าซเรือนกระจกของไทยเคยถูกสถาบันนานาชาติประเมินแล้วว่า ยังขาดความเอาใจจริงเอาใจ และหากใช้มาตรฐานเดียวกันกับประเทศไทยอาจทำให้อุณหภูมิโลกสูงถึง 3-4 ซึ่งร่างกฎหมายฉบับนี้ก็ไม่ได้ปรับเปลี่ยนเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซฯ ที่มีแนวทางจริงจัง และสอดคล้องกับแนวทางของสหประชาชาติแต่อย่างใด

หมวด 3 คณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติกำหนดใช้ระบบคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยตัวแทนหลากหลาย จากกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้งในด้านการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัว ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วนในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาให้ความเห็นชอบการออกกฎหมายลำดับรอง เสนอนโยบาย เป้าหมาย และมาตรการต่าง ๆ เพื่อการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการผลักดันนโยบายในระดับระหว่างประเทศ และการกำกับดูแลระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

4. ท่านมองว่าบทบาทของคณะกรรมการในด้านการกำหนดนโยบายและกำกับดูแลการดำเนินงานเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีความครอบคลุมเพียงพอหรือไม่ ควรมีการปรับปรุงในประเด็นใดเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในการบริหารจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือไม่

โครงสร้างคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ ส่วนใหญ่ยังเป็นโครงสร้างจากหน่วยงานราชการเหมือนเดิม ซึ่งมีปัญหาในทางปฏิบัติอย่างมากเพราะทำให้เกิดความล่าช้าและไม่ทันการณ์อย่างมาก ทำให้การทำงานจึงรวมศูนย์ นโยบายต่าง ๆ มาจากส่วนกลางเป็นหลัก ทำให้ไม่สามารถออกแบบนโยบายที่มีความหลากหลายและเปิดกว้างต่อความรู้ใหม่ ๆ ได้ ทั้งนี้ คณะกรรมการนโยบายชุดนี้ ควรจะต้องเป็นอิสระจากการเมือง มีที่มาที่เป็นอิสระ และมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบ เพราะการทำงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต้องดูในทุกเรื่องอย่างรอบด้านและบูรณาการ

ขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาสัดส่วนของตัวแทนภาควิชาการ ภาคเอกชน และภาคประชาชน หรือภาคประชาสังคม กลับพบว่า สัดส่วนของภาคประชาสังคมมีเพียง 1 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยมากและไม่สามารถต่อรองอำนาจ หรือเป็นปากเป็นเสียงให้กับนโยบายที่ประชาชนต้องการได้ ร่างกฎหมายฉบับนี้จึงควรต้องเพิ่มสัดส่วนของภาคประชาชนสังคมที่มีประวัติทำงานร่วมกับชุมชนอย่างยาวนานให้มากขึ้น เพื่อให้สัดส่วนของคณะกรรมการมีความเป็นธรรมมากขึ้น

หมวด 4 กองทุนภูมิอากาศ

ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งกองทุนภูมิอากาศเพื่อใช้จ่ายในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ มุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน เสมอภาคและเป็นธรรม สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและศักยภาพให้กับประเทศไทยในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยกองทุนมีรายได้จาก ระบบการซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก กลไกการปรับราคาคาร์บอนข้ามพรมแดน ค่าปรับเป็นพินัย เงินอุดหนุนจากรัฐบาล และการบริจาคจากภาคเอกชนหรือองค์กรระหว่างประเทศ

5. ท่านคิดว่าแหล่งรายได้ที่กำหนดนี้เหมาะสมและยั่งยืนต่อการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยหรือไม่ และท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการนำรายได้จากกลไกภาคบังคับมาใช้ในกองทุนเฉพาะเพื่อสนับสนุนการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัว

คณะกรรมการกองทุนไม่มีภาคประชาชนและการใช้เงินกองทุนอาจมีอุปสรรคเรื่องของระเบียบการใช้เงินตามวิธีการทางบัญชีสำหรับชุมชนที่เข้าใช้เงินของกองทุน ทั้งสัดส่วนตัวแทนของภาคประชาชนจะต้องเพิ่มขึ้น เพราะในร่างกฎหมายมีเพียงแค่ 1 คน ซึ่งไม่มีอำนาจต่อรองกับคณะกรรมการที่มาจากตัวแทนของด้านอื่น ๆ

หมวด 5 แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติกำหนดให้มีการจัดทำแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นการรอบการดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย โดยหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามแผนนี้ และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ

6. ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อการจัดทำแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติตามร่างพระราชบัญญัตินี้

ในการจัดทำแผนตามมาตรา 38 “แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ” เพื่อเป็นกรอบการดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยตามระยะเวลาที่กำหนดนั้น มีข้อสังเกตว่าปัจจุบันประเทศไทยมีการจัดทำแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2558-2593 ซึ่งมีกรอบแนวทางระยะยาวของประเทศที่ครอบคลุมการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการส่งเสริมรูปแบบการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นกรอบในระยะยาว และถูกเขียนขึ้นมาในระยะเวลาที่นาน ซึ่งไม่เท่าทันต่อสภาพปัญหาในปัจจุบัน การมีแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ ควรจะต้องเป็นกรอบเชิงนโยบายที่ออกแบบอย่างเป็นบูรณาการ เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วม และต้องสามารถปรับให้เท่าทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

ไป ทั้งควรต้องคำนึงถึงมิติความเป็นธรรมทางสภาพภูมิอากาศ และสิ่งแวดล้อมที่ต้องถูกคำนึงถึงในแผนแม่บทฉบับนี้ เพราะทุกการขับเคลื่อน ปฏิบัติการตามแผนแม่บทของรัฐ ย่อมกระทบกับวิถีชีวิตของผู้นับไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง

หมวด 6 ข้อมูลก๊าซเรือนกระจก

ร่างพระราชบัญญัติกำหนดให้ 1) จัดทำบัญชีก๊าซเรือนกระจกของประเทศที่แสดงข้อมูลอย่างครบถ้วนตามหลักวิชาการมาตรฐานสากล และเปิดเผยต่อสาธารณะ และ 2) นิติบุคคลควบคุมรายงานข้อมูลปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสำหรับนำไปเป็นฐานข้อมูลในการกำหนดรายละเอียดมาตรการการลดก๊าซเรือนกระจกผ่านกลไกราคาคาร์บอนอย่างเหมาะสม

7. ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อการจัดทำและรายงานข้อมูลก๊าซเรือนกระจกตามร่างพระราชบัญญัตินี้

การจัดทำฐานข้อมูลก๊าซเรือนกระจกของประเทศตามมาตรา 44 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐได้แก่ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพลังงาน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรมและหน่วยงานของรัฐอื่นที่คณะกรรมการประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่จัดเก็บและรายงานข้อมูลกิจกรรมแก่กรมนี้ นั้น อาจสร้างภาระแก่หน่วยงานของรัฐที่มีได้มีองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับข้อมูลที่น่าสนใจนำมาใช้คำนวณปริมาณการปล่อยหรือการลดก๊าซเรือนกระจก อีกทั้งยังอาจส่งผลกระทบต่อความคล่องตัวของข้อมูล จึงควรมีการกำหนดหน่วยงานหลักสำคัญในการจัดเก็บข้อมูลเป็นการเฉพาะ เช่น หน่วยงานภาคพลังงาน หน่วยงานภาคการขนส่ง หน่วยงานภาคของเสีย หน่วยงานภาคกระบวนการอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ หน่วยงานภาคการเกษตร และกำหนดให้มีหน่วยงานกลางสำหรับจัดเก็บข้อมูลกิจกรรมอื่นที่อาจมีเพิ่มเติมในอนาคตหรือไม่ เพื่อสร้างความโปร่งใสตรวจสอบได้ในการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและสามารถนำไปเปรียบเทียบกันได้

การกำหนดหน้าที่ให้เอกชนรายงานข้อมูลกิจกรรมแก่หน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา 46 (2) ข้อมูลกิจกรรมที่ต้องรายงานนั้น มาตรา 44 กำหนดให้ “ต้องเป็นข้อมูลที่เป็นต่อการคำนวณปริมาณการปล่อยหรือการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศและกรมและหน่วยงานของรัฐ ไม่อาจได้ข้อมูลนั้นมาโดยวิธีการอื่นหรือหากใช้วิธีการอื่นจะเป็นภาระแก่รัฐเกินความจำเป็น” ซึ่งในร่างกฎหมายฉบับนี้ยังเขียนไว้กว้าง ๆ ทั้งการจัดทำข้อมูลหรือรวบรวมข้อมูลที่ต้องรายงาน อาจเป็นการผลักภาระให้กับภาคเอกชนขนาดเล็กเพิ่มขึ้นในการจัดทำข้อมูลและอาจก่อให้เกิดการผลักภาระให้กับประชาชนผู้บริโภคสินค้าและบริการต่างๆ ต่อไปได้ เนื่องจากความสามารถในการรับผลกระทบของเอกชนต่อการจัดทำข้อมูลเพื่อคำนวณปริมาณการปล่อยหรือการลดก๊าซเรือนกระจกในแต่ละประเภทรวมถึงขนาดของเอกชนนั้นไม่เท่ากัน เช่น ภาคอุตสาหกรรม ภาคการเกษตร เป็นต้น ดังนั้น มาตรการกำหนดให้เอกชนรายงานข้อมูลกิจกรรมแก่หน่วยงานของรัฐ จึงต้องคำนึงถึงผลกระทบที่แตกต่างระหว่างประเภทและขนาดของ

เอกชน เพื่อไม่สร้างภาระที่เกินสมควรให้กับภาคเอกชน เช่นมาตรา 48 (2) โรงงานตามกฎหมายโรงงานยังเขียนไว้กว้าง ๆ โรงงานเย็บผ้า โรงงานน้ำพริก ซึ่ง carbon footprint เทียบไม่ได้เลยกับอุตสาหกรรมเมเจอร์คาร์บอนจึงจำเป็นต้องสร้างมาตรการที่สนับสนุนหรือช่วยเหลือภาคเอกชนรายย่อย เพื่อที่จะทำให้มีการผลักภาระค่าใช้จ่ายที่เสียไปจากการจัดทำข้อมูลมาเพิ่มภาระให้กับผู้บริโภค ดังนั้น กฎหมายต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมสำหรับธุรกิจในแต่ละขนาดด้วยเช่นกัน

หมวด 7 การลดก๊าซเรือนกระจก

ร่างพระราชบัญญัติกำหนดให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ซึ่งเน้นการบูรณาการระหว่างหน่วยงานของรัฐและการติดตามความคืบหน้าในการดำเนินการ โดยกรมมีหน้าที่และอำนาจในการริเริ่ม ผลักดัน และประสานให้หน่วยงานรัฐดำเนินการพัฒนาและแก้ไขนโยบาย กฎหมาย หรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับแผนดังกล่าว

8. ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อการกำหนดให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศตามร่างพระราชบัญญัตินี้

ในการการจัดทำแผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ตามมาตรา 66 กำหนดให้คณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการ ซึ่งในมาตรา 4 กำหนดค่านิยามของ คณะกรรมการ หมายถึง คณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ ฉะนั้น คณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศจึงประกอบไปด้วยหน่วยงานต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในมาตรา 10 จะเห็นได้ว่าประกอบไปด้วยหน่วยงานภาครัฐจำนวนมาก แต่การจัดทำแผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ควรกำหนดให้หน่วยงานที่มีหน้าที่หลักที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ เช่น หน่วยงานภาคพลังงาน หน่วยงานภาคการขนส่ง หน่วยงานภาคของเสีย หน่วยงานภาคกระบวนการอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ หน่วยงานภาคการเกษตร รวมถึงตัวแทนของหน่วยงานหรือกลุ่มผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากแผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ เพื่อให้การจัดทำแผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศสามารถบังคับใช้ได้จริงและมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการดำเนินการและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ

หมวด 8 ระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (ETS)

ร่างพระราชบัญญัติกำหนดให้จัดตั้งระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งเป็นกลไกราคาคาร์บอนภาคบังคับที่สามารถกำหนดเพดานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในกระบวนการผลิตของภาคส่วนต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของประเทศ ทำให้เกิดการลดก๊าซเรือนกระจกอย่างมีประสิทธิภาพและมีความยืดหยุ่นใน

การปฏิบัติตาม และทำให้การปล่อยก๊าซเรือนกระจกมีราคาที่ต้องจ่ายเป็นไปตามหลักการ Polluter Pays Principle

9. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการจัดตั้งระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามร่างพระราชบัญญัตินี้

ระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ตามมาตรา 94 ระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกถือเป็นทรัพย์สิน สามารถโอน รับโอน ซื้อ ขาย หรือจำหน่าย โดยประการอื่นระหว่างนิติบุคคลควบคุม ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน อันส่งผลให้การซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกนิติบุคคลควบคุมสามารถซื้อขายกันได้และหากเกิดเหตุการณ์ เช่น มาตรา 97(2) จำนวนสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมีมากเกินไป เป็นต้น จึงมีข้อสังเกตว่าการกำหนดมาตรการเพื่อรักษาเสถียรภาพของตลาดการซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามร่างกฎหมายดังกล่าว มีความเพียงพอที่จะทำให้นิติบุคคลควบคุม เกิดแรงจูงใจหรือการพัฒนากิจกรรมของตน เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากกว่าเน้นไปที่การซื้อขายสิทธิการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทดแทนหรือไม่ เช่น มาตรการเพื่อรักษาเสถียรภาพของตลาดการซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามมาตรา 98 (1) จัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มเติมโดยไม่เกินร้อยละ 25 ของสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เป็นสิทธิสำรอง อาจเป็นช่องทางให้นิติบุคคลควบคุมปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากกว่าที่ได้รับการจัดสรรตามปกติได้ เป็นต้น

ดังนั้น จึงเสนอว่า ควรมีการจัดสรรสิทธิที่ลดลงเรื่อย ๆ และต้องใส่เป้าหมายว่าจะลดเหลือกี่เปอร์เซ็นต์ในปีที่เท่าใด ต้องระบุให้ชัดเจน เพราะว่าเป้าหมายของร่างพระราชบัญญัตินี้คือการมุ่งสู่การลดการปล่อยคาร์บอน ทำให้กลไกกฎหมายต้องระบุให้ชัดเจนว่า เครื่องมือดังกล่าวเป็นเพียงเครื่องมือหรือกระบวนการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจและสังคมแบบคาร์บอนต่ำ เสริมสร้างศักยภาพในการปรับตัวให้ประเทศไทยมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และสร้างสภาพแวดล้อมที่ยั่งยืน เป็นธรรมต่อคนทุกกลุ่ม

หมวด 9 กลไกการปรับราคาคาร์บอนข้ามพรมแดน (CBAM)

ร่างพระราชบัญญัติกำหนดให้จัดตั้ง กลไกการปรับราคาคาร์บอนข้ามพรมแดน (CBAM) เพื่อจัดการกับการรั่วไหลของคาร์บอน (Carbon Leakage) คือป้องกันการย้ายฐานการผลิตและการปล่อยก๊าซเรือนกระจกไปต่างประเทศ หรือการนำเข้าสินค้าที่ผลิตจากต่างประเทศเข้ามาแทนที่สินค้าชนิดเดียวกันที่ผลิตภายในประเทศไทย เพราะความเข้มงวดของนโยบายหรือกฎหมายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่แตกต่างกันเมื่อประเทศไทยมีการบังคับใช้กลไกราคาคาร์บอน (ระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและภาษีคาร์บอน) ส่งผลให้การปล่อยก๊าซเรือนกระจกในการผลิตสินค้านี้มีราคาที่ต้องจ่าย ต้นทุนในการผลิตสินค้านี้มีราคาเพิ่มขึ้น

10. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการจัดตั้งกลไกการปรับราคาคาร์บอนข้ามพรมแดน (CBAM) เพื่อจัดการกับการรั่วไหลของคาร์บอน (Carbon Leakage) ตามร่างพระราชบัญญัตินี้

กลไกการปรับราคาคาร์บอนข้ามพรมแดน (CBAM) เห็นได้ว่า เน้นไปที่การกำหนดให้ผู้นำเข้าสินค้าตามที่กำหนด ขึ้นทะเบียนส่งรายงานปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของสินค้าและชำระราคาใบรับรองการปรับราคาคาร์บอนตามที่กำหนด โดยกฎหมายยังคงมีการเปิดช่องให้กับผู้นำเข้าสินค้าสามารถขอลดหย่อนราคาที่ต้องชำระสำหรับใบรับรองการปรับราคาคาร์บอน เช่น มาตรา 112 กำหนดให้ผู้นำเข้าสินค้าสามารถนำหลักฐานการชำระราคาคาร์บอนที่ได้ชำระไปแล้วตามกฎหมายในประเทศผู้ผลิตสินค้าที่นำเข้ามาเพื่อขอลดหย่อนราคาที่ต้องชำระสำหรับใบรับรองการปรับราคาคาร์บอน แต่ไม่ทำให้บังคับกับกรณีที่มีการคืนเงินตามเป็นต้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการภายในประเทศ เกิดข้อเสียเปรียบหากสินค้าที่นำเข้านั้นมีต้นทุนค่าใช้จ่ายน้อยกว่าสินค้าที่ผลิตในประเทศ จึงควรมีการกำหนดมาตรการและเพดานราคาที่ชัดเจนสำหรับราคาใบรับรองการปรับราคาคาร์บอนของสินค้านำเข้า เพื่อไม่ให้กระทบต่อผู้ประกอบการภายในประเทศและผู้บริโภคสินค้านั้นๆ อีกทั้งยังขาดหลักการในการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้นำเข้าสินค้าในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเสมือนกับผู้ประกอบการภายในประเทศ

หมวด 10 ภาษีคาร์บอน

ร่างพระราชบัญญัติจัดให้มีการเก็บภาษีคาร์บอนจากสินค้าที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกขณะใช้งาน โดยผู้ประกอบการอุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้าต้องชำระภาษีตามปริมาณสินค้าที่ผลิตหรือนำเข้าตามอัตราภาษีที่กำหนดในกฎกระทรวงไม่เกินอัตราที่ระบุไว้ในบัญชีพิกัดอัตราภาษีท้ายพระราชบัญญัตินี้

11. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการจัดเก็บภาษีคาร์บอนตามร่างพระราชบัญญัตินี้

มาตรการภาษีคาร์บอน - เป็นสิ่งที่จำเป็น แต่ออกแบบมาตรการที่ป้องกันไม่ให้ภาคเอกชนขนาดใหญ่ที่ต้องจ่ายเงินภาษี ไม่ผลักภาระต่อภาษีมูลค่าเพิ่ม หรือเอาต้นทุนส่วนนี้มาใช้กับผู้บริโภค (ทั้งประชาชนทุกคนไม่ควรต้องแบกรับค่าภาษีคาร์บอนที่เท่ากันกับบริษัทเอกชนที่เป็นอุตสาหกรรมคาร์บอนเมเจอร์ เพราะว่า ประชาชนเป็นกลุ่มลพิษ หรือปล่อยคาร์บอนไม่เท่ากับบริษัทขนาดใหญ่ (Carbon footprint) เมื่อได้พิจารณาบัญชีพิกัดอัตราภาษีคาร์บอน จะเห็นได้ว่ามุ่งเก็บภาษีกับเอกชนที่ยังคงใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิล แต่ขณะเดียวกันก็เป็นแหล่งพลังงานที่ประชาชนส่วนใหญ่ใช้ในการดำรงชีพเช่นกัน การออกแบบมาตรการที่รัดกุมและเป็นธรรมเพื่อไม่ให้เกิดการโยนภาระซ้ำเติมให้กับคนที่มีรายได้น้อย หรือคนยากจน กลุ่มเปราะบาง จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และยังไม่เห็นมาตรการที่รัดกุมและเป็นธรรมมากพอในร่างพระราชบัญญัตินี้

หมวด 11 คาร์บอนเครดิต

ร่างพระราชบัญญัติกำหนดให้มีมาตรฐานและการกำกับดูแลในการจัดการและการใช้คาร์บอนเครดิต รวมถึงการซื้อขายคาร์บอนเครดิต เพื่อจัดการคาร์บอนเครดิตอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับกรอบข้อตกลงระหว่างประเทศ สร้างความโปร่งใสในการติดตามและตรวจสอบ ป้องกันการทุจริตและการใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง สร้างความเชื่อมั่นในตลาดคาร์บอนเครดิต พร้อมทั้งสนับสนุนโครงการการลดก๊าซเรือนกระจกภายในประเทศ ปกป้องผลประโยชน์ของประเทศ และประชาชน

12. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการกำหนดให้มีมาตรฐานและการกำกับดูแลในการจัดการและการใช้คาร์บอนเครดิตตามร่างพระราชบัญญัตินี้

ประเด็น มาตรการ Carbon credit เป็นสิ่งที่ยังมีข้อถกเถียงจากหลายส่วนว่าจะสามารถช่วยการลดการปล่อยคาร์บอนฯ ได้จริงหรือไม่ หรือเป็นเพียงมาตรการหนึ่งที่สร้างขึ้นเพื่อให้ภาคอุตสาหกรรม หรือเอกชนรายใหญ่ ยังคงสามารถดำเนินธุรกิจ ด้วยการเอาเงินของธุรกิจไปอุดหนุนและสร้างกระบวนการลดคาร์บอนตามโครงการปลูกป่า หรือนุรักษ์ป่าชายเลน ซึ่งเป็นการฟอกเขียว (Green washing) ให้กับภาคธุรกิจขนาดใหญ่ที่ยังคงใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล หรืออุตสาหกรรมการเกษตรขนาดใหญ่ให้สามารถปล่อยคาร์บอนออกไปได้ ขณะเดียวกันอาจเกิดผลกระทบต่อชุมชน นำไปสู่ปัญหาการแย่งยึดพื้นที่จากชุมชนได้เช่นกัน เพราะพื้นที่ป่า รวมไปถึงชายทะเล ป่าชายเลน ส่วนใหญ่ล้วนเป็นพื้นที่ของรัฐเป็นส่วนใหญ่ และอยู่ภายใต้กฎหมายป่าอุทยาน ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าอนุรักษ์ ซึ่งเอื้อกฎหมายให้รัฐสามารถบังคับใช้กฎหมายโดยขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชน และผู้คนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ป่า

ดังนั้น มาตรการนี้ ต้องมีหลักประกันที่ต้องคุ้มครองชุมชนที่อยู่กับป่า จึงขอเสนอมาตรการที่ใช้กับการคุ้มครองชุมชนดังนี้

1. มาตรการป้องกันการฟอกเขียวซึ่งมีความคิดจาก ร่างกฎหมายของประเทศฟิลิปปินส์ว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสภาพภูมิอากาศ (The Climate Accountability Act: CLIMA) ได้มีการบัญญัติถึงการฟอกเขียว (Green washing) ที่เป็นวาทกรรมต่อการกระทำของบริษัทกลุ่มคาร์บอนเมจอร์ที่เข้าร่วมโครงการเพื่อลดโลกร้อน (ผ่านการปลูกป่า เงินสนับสนุนชุมชนให้รักษาป่า เป็นต้น แต่ไม่ได้ลดการปล่อยคาร์บอนจากการดำเนินธุรกิจของตน) ซึ่งร่างกฎหมายฉบับนี้ก็ได้มีการเขียนกำกับ และให้นิยามความหมายของการฟอกเขียวอย่างชัดเจนมากขึ้น เช่น การให้ข้อมูลเท็จที่แอบอ้างว่าการสินค้า การผลิตสินค้า หรือบริการนั้นเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การกระทำนี้ไม่จำกัดอยู่เพียง การให้ข้อมูลที่ผิดพลาด การระบุผลกระทบที่น้อยเกินไป การหลีกเลี่ยงการกล่าวถึงผลด้านลบ การกล่าวอ้างโดยไม่มีหลักฐานที่ชัดเจน การกล่าวอ้างเกินจริง การรับรองที่เป็นเท็จจากบุคคลที่สาม หรืออื่น ๆ การกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับฟอกเขียวต้องถูกยับยั้ง และการดำเนินการของภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเขียวจะต้องถูกปรับเป็นจำนวน 15% ของ

รายได้ซึ่งต้องเปิดเผยและรายงานต่อคณะกรรมการกองทุน รวมไปถึงการกำหนดโทษต่อการปฏิเสธสภาพภูมิอากาศ ที่หมายถึงการกระทำที่จงใจหรือทำให้เข้าใจผิด ใช้ข้อมูลที่เป็นเท็จ ซึ่งขัดต่อหลักการทางวิทยาศาสตร์ว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมิได้เกิดจากการกระทำของมนุษย์ บทลงโทษต่อการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เกินเกณฑ์มาตรการ

ทั้งนี้ ควรต้องดำเนินการธุรกิจที่เคารพต่อสิทธิมนุษยชน (UN Guideline Business and Human Rights) และหลักการการประเมินความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (HRDD)

2. มาตรการการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนของภาคเอกชนต้องเพิ่มขึ้นจนเป็นศูนย์
3. ต้องเคารพสิทธิชุมชนในที่ดิน และผืนน้ำ
4. ต้องมีการรับรองหรือมาตรการ การให้ความยินยอมโดยอิสระ ล่วงหน้า และแจ้งให้ทราบ (Free, Prior, and Informed Consent: FPIC) โครงการคาร์บอนเครดิตจะต้องให้ข้อมูลแก่ชุมชน และต้องใช้ชุมชนเข้าใจถึงตัวโครงการอย่างรอบด้านดังกล่าว ทั้งชุมชนต้องมีสิทธิในการปฏิเสธไม่เข้าร่วมโครงการ
5. ต้องมีมาตรการชดเชยที่เป็นธรรม (Fair Compensation) ชุมชนผู้เป็นเจ้าของที่ดินต้องได้รับรายได้อย่างน้อยร้อยละ 50 ของรายได้รวม และชุมชนควรเป็นผู้กำหนดการใช้เงินนั้น
6. ชุมชนต้องมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม ด้วยการเปิดโอกาสให้ชุมชนเป็นผู้นำในการบริหารจัดการ รวมถึงโอกาสในการฝึกอบรมและการจ้างงาน และชุมชนต้องสามารถเข้าถึงการสนับสนุนทางกฎหมายที่เป็นอิสระทั้งก่อนและระหว่างการดำเนินการ และที่สำคัญคือชุมชนต้องสามารถดำเนินวิถีชีวิตตามวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อของตน รวมไปถึงการทำให้ชุมชนสามารถเข้าถึงการชำระเงินคาร์บอนได้โดยตรงโดยไม่ต้องผ่านคนกลาง
7. การบังคับใช้ หลักการเหล่านี้ที่กล่าวมาเหล่านี้ต้องมีรัฐบาลและหน่วยงานที่สามารถสร้างหลักประกันให้กับชุมชนได้ว่า จะมีการรับรองและตรวจสอบการทำงานของภาคธุรกิจ หรือตัวกลางอย่างเข้มงวด และต้องไม่กระทำการใด ๆ ที่จะลดทอนสิทธิของชุมชน

ทั้งนี้ นอกจากกลไกคาร์บอนเครดิต หน่วยงานภาครัฐควรต้องมีการศึกษามาตรการลดการปล่อยก๊าซ ที่ไม่เป็นกลไกตลาดตามมาตรา 6.8 ในความตกลงปารีส (Non-market mechanisms under article 6.8 of the Paris Agreement) ด้วยการเริ่มต้นจากการถอดประสบการณ์ของประเทศโบลิเวีย ที่ได้เสนอกกลไกสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรป่าอย่างยั่งยืนโดยชุมชนท้องถิ่น หรือ “กลไกร่วมระหว่างการผลิตการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการตั้งรับปรับตัวเพื่อการจัดการป่าอย่างยั่งยืน (Joint Mitigation and Adaptation Mechanism for the Integral

and Sustainable Management of Forests and Mother Earth หรือ JMAM) ที่สนับสนุนให้ชุมชนสามารถเข้าถึงกองทุนภูมิอากาศสีเขียว และนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ในการจัดการป่า ทรัพยากรดิน น้ำ และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างมีธรรมาภิบาล ใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนที่สามารถเปลี่ยนแปลงแนวทางเกษตรและปศุสัตว์ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนเพื่อลดความเสี่ยงที่เกิดจากความเปราะบางของชุมชนและระบบนิเวศ ขณะเดียวกันก็เป็นกระบวนการตั้งรับปรับตัวที่ยั่งยืนสำหรับทั้งระบบนิเวศ และชุมชนที่อยู่กับป่า

หมวด 12 การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ร่างพระราชบัญญัติกำหนดให้มีการจัดทำข้อมูลและองค์ความรู้ การประเมินความเสี่ยง และการจัดทำแผนปรับตัวในระดับชาติ แผนปฏิบัติการ และแผนปฏิบัติการระดับจังหวัดหรือท้องถิ่น โดยกรมมีหน้าที่และอำนาจในการริเริ่ม ผลักดัน และประสานให้หน่วยงานรัฐดำเนินการพัฒนาและแก้ไขนโยบาย กฎหมาย หรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับแผนดังกล่าว

13. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อมาตรการด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศตามร่างพระราชบัญญัตินี้

1. มาตรการการประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ควรเป็นส่วนหนึ่งของ EIA และ EHIA เพราะกิจการที่ต้องทำการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ล้วนเป็นกิจการที่ใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิลอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต และสุขภาพของชุมชนและให้มีการประเมินทุก 5 ปี เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ และการดำเนินกิจการของภาคธุรกิจควรจะต้องมีการประเมินความเสี่ยงอย่างรอบด้าน ตามหลักการธุรกิจที่เคารพต่อสิทธิมนุษยชน (UN Guideline Business and Human Rights) และหลักการการประเมินความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน HRDD เพราะผลกระทบที่เกิดจากโลกร้อน ไม่ได้ส่งผลแต่เพียงชีวิต แต่กระทบในมิติทางสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรม รวมถึงความเป็นอยู่ที่ดี สิ่งเหล่านี้จึงจำเป็นอย่างยิ่ง
2. เรื่องการปรับตัว – กระบวนการปรับตัวของชุมชนเพื่อรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Adaptation) อยากให้มีความชัดเจนมากขึ้น เพราะในร่างนี้ไม่ได้วางแนวรับมือของชุมชน คนกลุ่มเปราะบางให้ชัดเจน และความสามารถในการฟื้นตัว กลุ่มเปราะบางไม่สามารถรับมือได้เท่าคนกับคนทั่วไปหรือชนชั้นกลาง เช่น Pm 2.5, น้ำป่าไหลหลาก
3. ด้านแผนปฏิบัติการระดับจังหวัดหรือท้องถิ่น จะต้องเปิดรับและกล้าที่จะทดลองชุดความรู้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดจากชุมชน อันสอดคล้องกับวิถีชีวิต ความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณี ของชุมชน

รวมไปถึงการที่ชุมชนสามารถออกแบบชุดโครงการหรือการดำเนินการที่ไม่ใช้กลไกตลาด (Carbon Credit) ได้ด้วย

หมวด 13 มาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม (Taxonomy)

ร่างพระราชบัญญัติกำหนดให้จัดทำมาตรฐานกลางที่ใช้อ้างอิงในการจำแนกและจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมของไทย ซึ่งเป็นการกำหนดคำนิยาม คำอธิบาย เงื่อนไข และตัวชี้วัดที่ชัดเจนเป็นรายการกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และเป็นคู่มือให้ทุกภาคส่วนเข้าใจและประเมินได้ตรงกันว่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจนั้นมีการดำเนินการอย่างมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมหรือไม่ และอยู่ในระดับใด โดยคณะกรรมการจะประกาศหลักเกณฑ์การบังคับใช้มาตรฐานนี้ในกรณีการจัดทำนโยบาย แผนปฏิบัติการ มาตรการลดก๊าซเรือนกระจก การใช้จ่ายเงินกองทุน การรายงานข้อมูลจากนิติบุคคลในระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และกรณีอื่น ๆ ตามที่ประกาศ

14. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการจัดทำและบังคับใช้มาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม (Taxonomy) ตามร่างพระราชบัญญัตินี้

กลไกนี้เป็นกลไกทางการเงินใหม่ ที่จะเข้ามาจัดมาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมด้วยการจำแนกหมวดหมู่กิจกรรมเศรษฐกิจ โดยจะครอบคลุม 5 ภาคเศรษฐกิจ ได้แก่ ภาคพลังงานและภาคขนส่ง ภาคเกษตร รวมถึงปศุสัตว์ ประมง และป่า ภาคอาคารและอสังหาริมทรัพย์ ภาคอุตสาหกรรมการผลิต และภาคการจัดการของเสีย ซึ่งมีความน่ากังวลอย่างยิ่งกับมาตรการที่จะออกมาเพื่อบังคับใช้ เนื่องจากร่างกฎหมายฉบับนี้ให้อำนาจกับคณะกรรมการในการออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการนำมาตรฐานจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมาบังคับใช้ ตามมาตรา 175 ซึ่งครอบคลุมทุกระดับไม่ว่าจะเป็นการออกแผน การใช้จ่ายเงินกองทุน การรายงานข้อมูลของนิติบุคคลควบคุม ซึ่งที่มาของคณะกรรมการมาจากภาคส่วนราชการ และภาคเอกชนเป็นหลัก จึงทำให้การออกแบบนโยบายต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและภาคประชาชนให้มากยิ่งขึ้นในการเข้าไปออกแบบนโยบายร่วมด้วย เพราะไม่เช่นนั้น มาตรการที่ออกมาก็จะมีลักษณะการรวมศูนย์อำนาจ และเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนของชุมชน ประชาชน โดยเฉพาะคนที่อยู่กับป่า หรือผืนน้ำ และสร้างผลกระทบต่อภาคส่วนเกษตร ปศุสัตว์ ประมง และป่า ที่มีศักยภาพในการพัฒนาที่ไม่เท่ากับภาคธุรกิจในส่วนอื่น ๆ ในข้อนี้ยังไม่เห็นว่ากฎหมายฉบับนี้จะมีแนวทางที่ชัดเจนต่อการสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้คนทุกภาคส่วนได้อย่างไร

ทั้งในร่างกฎหมายฉบับนี้ไม่ระบุถึงการสร้างฐานข้อมูลกลางที่สาธารณชนสามารถเข้าถึงได้จากช่องทางออนไลน์ ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลโครงการทั้งหมดที่ใช้เกณฑ์ Thailand Taxonomy รวมถึงเผยแพร่แผนการ

ปรับปรุงการดำเนินงานเพิ่มเติม และรายชื่อผู้จัดทำต่อสาธารณะ รวมไปถึงเกณฑ์ในการพิจารณา ข้อมูลกิจกรรม โครงการหรือบริษัท ที่เข้าร่วมโครงการ แต่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรืออาจสร้างผลกระทบเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญ สิ่งเหล่านี้จำเป็นสำหรับการสร้างฐานข้อมูลกลางที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างตรงไปตรงมา มีธรรมาภิบาล และโปร่งใส ทั้งควรต้องกำหนดมาตรการขั้นต่ำในการป้องกันผลกระทบทางสังคม (Minimum Social Safeguards: MSS) ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นมาตรการป้องกันอีกชั้นหนึ่งให้กับกลุ่มคนเปราะบาง กลุ่มคนที่เสี่ยงได้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน และเพื่อเป็นการป้องกันการฟอกเขียว (Green washing) ดังนั้น การเขียนกฎหมายในเรื่องมาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมด้วยการจำแนกหมวดหมู่กิจกรรมเศรษฐกิจจึงควรต้องระบุมาตรการทางการเงินที่ยั่งยืนและเป็นธรรมให้ชัดเจน โดยต้องระบุถึง มาตรการการลดการปล่อยคาร์บอน (Climate Change mitigation) ความเป็นธรรมด้านการปรับตัวจากสภาพภูมิอากาศ (Climate Change Adaptation) การปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity protection) ความยืดหยุ่นของทรัพยากรธรรมชาติ (Resources resilience) และ การป้องกันและควบคุมมลพิษต่าง ๆ (Pollution prevention and control) ซึ่งไม่ปรากฏในร่างกฎหมายดังกล่าว